

ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΣ

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ: 26 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1887. | ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ι. Ρ. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Α'. Τόμ. Β'. — ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ — Φυλ. ΣΤ'. ΑΡΙΘ. 33

Ποιήσεις — Πανῶ, — Προβελγίου, — Βαλαωρίτου, — Τσιτσέλη, — Ταυταλίδου, Βλαβίτη, — Αικατερίνης Σκαγγιάνη, — Τ. Σ. — Παλαμά, — Ι. Γ. Τσακασιάνου "Εν ἑκ τῶν Δημοτικῶν μας. — Φωσκόλου, "Ὅστις Μετάρρ. Γ. Κ. Σφήκα. — Σ. Βασιλειάδης, ὑπὸ Σ. Δε-Βιάζη.

"Ὅσα λουλουδά εἰν' τὸ Μάϊ Κι' ὅλα αὐτὰ μοῦ ἀποκριθῆκαν
Μαδημένα ἔρωτηθῆκαν Πῶς ἐσὺ δὲν μ' ἀγαπᾷς! ΣΟΛΩΜΟΣ

ΕΙΣ ΜΑΡΑΙΝΟΜΕΝΗΝ ΦΙΛΗΝ

Μόλις ἄρχισε ν' ἀνοίγῃ τῆς ζωῆς σου τὸ λουλουδί,
Χύνοντας γλυκὲς τριγύρω εὐωδίες, σὰν τῆ μοσχικῆ,
Καὶ ὁ ἔρωτας, φθονώντας νὰ σε βλέπῃ ἀγγελουδί,
Σῆχυσε πικρὸ φαρμάκι εἰς τὴν ἀδελή καρδίαν.

Τοῦ προσώπου σου τὰ ρόδα ἐμαρτύρησαν μὲ μίας,
Καὶ τὸ χρώμα του τ' ἀχειλί ἔχασε τὸ ζωηρό.
Ἐνεκρώθηκε τὸ βλέμμα, καὶ εἰ χτύποι τῆς καρδίας
Δὲν ἀκούονται, σὰν πρῶτα, εἰς τὸ στήθος τ' ἀργυρό.

"Ἄν γλυκογεῖσθ' ἢ φύσι· ἂν τ' ἀηδόνια κελαηδοῦνε
"Ἄν γλυκοφυσσᾷ τ' αἴρι· εἰς τὰ χόρτα, 'ς τὰ κλαδιά
"Ἄν ὑπάρχουν εὐτυχίες· ἂν χαρὲς σ' ἀκολουθοῦνε...
Μένει πάντοτε ἡ ἴδεια ἢ τρισαθλία σου καρδίαν!...

Εἰς τοὺς κάμπους τὰ κρᾶσμα, γιὰ νὰ μᾶσουνε τὸ Μάϊ,
Μὲ χαρὲς καὶ μὲ τραγούδια, τρέχουν τὴν πρωτομαγιά:
Σίγνοιαστα, δὲν ἔνοουνε ὅτι ὁ καιρὸς περνᾷ,
Σέρνοντας γοργὰ μαζὴ του τὴ ζωὴ καὶ τὴ χαρά...

Καὶ ἐσὺ... δυστυχισμένη! Φεύγουνε εἰ στεναγμαί σου,
'Ἀπ' τὰ μαρμαίνα στήθια, σὰν τὴ λάβα φλογεροί...
Δάκρυα χύνουνε ποτάμι αἱ ὠραῖοι ὀφθαλμοί σου,
Καὶ ἀγάλι — γάλι λυφόνεις, σὰν 'ς τὴ φλόγα τὸ κερί.

Ἐδῶ κύτταξε· τῆ λύπη ποῦ μαραίνει τὴν καρδιά σου,
 ὦ κοράσιο ἀγαπημένο, τὴν αἰσθάνομαι κ' ἐγώ.
 Εἰς τὰ στήθια μου σταλαῖζουν, σὰν φωτιὰ, τὰ δάκρυά σου,
 Καὶ μὲ ἓνα χτύπο μόνον θὰ πεθάνουμε κ' εἰ δυό.

ὦ! ἄς σ' ἐβλεπα μὴ μίρα μὲ χαρὰ νὰ μ' ἀντικρύσης,
 Καὶ πῶς πλέον δὲν ὑποφέρεις, μ' ἓνα βλέμμα νὰ μοῦ πῆς...
 Καὶ ἀμέσως τῆς ζωῆς μευ ἄς ἐρχόντανε ἡ δύσις...
 Τί εὐτύχημα! νὰ ξεύρω πῶς χαρῶμενη θὰ ζῆς...

Ἀπρίλιος 1887

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΣ

I. A. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΥ

ΤΟ ἘΑΡ

ὦ Ἐαρ, ἐξερχόμενον ἀπὸ τῆς γῆς τὰ βᾶθρα
 Εἰς φίλημα ἔρωτικὸν ζεφύρων καὶ ἡλίου,
 ὦ ἀνοιξίς, εἰκὼν ζωῆς ἀφθάρτου κ' αἰωνίου,
 Ἦ ἀνθοφόρος σου ἐσθῆς ἐκ νέου ἐξετάθη!

ὦ δῶρον καλλιστον Θεοῦ, ἀκτίς τοῦ παραδείσου,
 ὦ γέννημα τοῦ ἔρωτος τοῦ Πλάστου πρὸς τὴν κτίσιν;
 ὦ ἔρωσ σὲ ἐγέννησε, κ' ἡ εὐσμος πνεύ σου
 Τὴν μεταξὺ τῶν καρδιῶν ἀναρριπίζει κλίσιν!

ὦ πρῶτος ἔρωτος παλμὸς καρδίας ἀνθρωπίνης,
 Τὸ πρῶτον ἴσως φίλημα, τὴν ἀνοιξίν ἐδόθη,
 Καὶ πρῶτον ἴσως ἡ ψυχὴ τὴν ἀνοιξίν ὑψώθη
 Φανταζομένη τὸν Θεὸν μετὰ εὐγνωμοσύνης.

ὦ, νά! ὁ διαυγέστατος τοῦ οὐρανοῦ σου θόλος
 Εἶνε μειδιάμα Θεοῦ κ' ἐλπίδας ἀποπνέει,
 Πᾶν ἄσμα καὶ πᾶν δένδρον σου, πᾶς κάλλιξ μυροβόλος
 Αἰσθημ' ἀγάπης καὶ χαρᾶς εἰς τὰς καρδίας χέει.

Ἀκοίστε εἰς τὸν ἀγρὸν τὸν μ' ἀνθη στολισμένον
 Νὰ ψάλλωσι κορυθαλοί; ἀκούετ' εἰς κοιλάδας
 Τὰ ἄσματα καὶ τὸν αὐλὸν τῶν ἀφελῶν ποιμένων;
 Βλεπείτ' εἰς δρυὲς πολυετεῖς κισσοῦ ἀναδενδράδας;

Πυκνὰ καὶ ἀνθηρότατα τὰ δάση ἐξαπλοῦνται·
 Ὁ πλάτανος τοὺς κλάδους τοῦ ἐντὸς τῆς λευκῆς χάνει·
 Κλών κλών περιπτύσσεται καὶ ἀλληλοφιλοῦνται,
 Καὶ μόλις εἰς τοὺς κόλπους τῶν ἀκτίς ἡλίου φθάνει.

ὦ ρύχι, ρέον κάτοπτρον, εἰς τὰς σκιὰς φλοισβίζεις,
 Καὶ ἀνθη μυριόχρεια περὶ τὰς ὄχθας κλίνουσι·
 ὦ ζέφυρος τὸ φύλλωμα ταρατῶν ψιθυρίζεις,
 Καὶ τὰ πτηνὰ ἔρωτικὸν κελάδημα προχύνουσι.

Πλὴν τίνες εἶν' αἱ κεφαλαὶ τῆς νεαρᾶς δυάδος,
 Εἰς τὰς ὁποίας ἐκστασις καὶ ἑραϊότης θάλλει;
 Μὴ εἶνε ὁ Διόνυσος μετὰ καλῆς Δρυάδος;.....
 Εἶν' ἐρπύσται εὐδαίμονες ἐν ἔρωτος ἀγκάλῃ.

Εἶνε τὸ ἔαρ τῆς ζωῆς, τὸ θάλλον ἐφημέριος,
 Ὅπερ ἐντὸς τοῦ ἔαρος τοῦ ἔτους βουκχλάται·
 Εἶνε ὁ τῆς νεότητος τῆς ἀνθρωπίνης ἔρωσις,
 Ὅστις μετὰ τοῦ ἔρωτος τῆς φύσεως γεννᾶται.

Μὲ χάριν ἐπὶ ἀσταθοῦς αἰώρας κυματοῦνται·
 Ἡ κόρη περιπλέκεται ἀβρὰ τὸν ἐρωμένον,
 Ἐπὶ ἐσθῆτος ἐλαφρᾶς τὰ στήθη τῆς κοσμοῦνται,
 Καὶ εἰς τοῦ νέου θλιβόνται τὸ στήθος τὸ κυμαῖτον.

Τὸ βλέμμα τῆς ὑπ' ἔρωτος καὶ ἡδονῆς μεθίου
 Εἰς τὴν μορφήν τοῦ ἔραστοῦ γλυκὺ τὸ προσγεῖ,
 Κ' ἐνῶ φιλεῖ ἀκτίς φωτός τὸ πρότωπον τὸ θεῖον,
 Ὁ ἔραστῆς μὲ ἐκστάσιν κλίνει καὶ τὴν φιλεῖ....

Πῖνε γλυκὰ φίληματα ἐκ ποθητῶν χειλέων,
 Κ' εἰς στήθος πάλλον στήριζε τὸ στήθος σου τὸ κατὸν,
 Νεότης, δῶρον τιμαλφές, νεότης τὴν ὑπὸν
 Οὐδὲ αὐτὸς ὁ οὐρανὸς μὲ τὴν ἀθανασίαν

Ν' ἀναπληρώσῃ δύναται! θὰ μακρὰνθῆς ταχεῖα,
 Καὶ ὅταν πάλιν μειδιάῃ ἡ ἀνοιξίς γλυκεῖα,
 Ὅταν στρωθῶσι αἱ ἀτραποὶ τοῦ δάσους ὑπ' ἀνθῶν,
 Ἐκεῖ ὅπου ἐβάδιζες, θὰ βαινῇ ζεῦγος νέον.

Χαῖρε, ὦ ἔαρ, ὦ ζωὴ, ὦ στέφανε ἀκμάζων,
 Ὅστις κοσμεῖς τὸ μέτωπον τὸ πολίον τοῦ χρόνου!
 Χαῖρε, ὦ ἔαρ, γλυκερὴν μειδιάμα, ἀκμάζων
 Περὶ τὰ χεῖλη τρυστήρᾳ τοῦ ἀγελάστου Κρόνου!

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΒΑΛΛΩΡΙΤΟΥ.

Η ΠΡΩΤΟΜΑΡΤΙΑ ἢ ΤΟ ΧΕΛΙΔΟΝΙ

(ἔγραφεν ἐν Ἀθήναις τῇ α. Μαρτίου 1876.)

Καλῶς μὰς ἤλθες ἀκακο, πουλί χαριτωμένο,
Καλῶς μὰς ἤλθες τοῦ Μαρτίου πρωτόλουθο λουλουδι!
Μὲ πόση νάξερης κρυφὴ λαχτάρα περιμένο
Ν' ἀκούσω μὲς ἔς τὰ σύγνεφα τὸ πρῶτό σου τραγουδι!
Τόσο συνειθισα ὁ φτωχὸς νὰ βλέπω κάθε μέρα
Χαραίς κ' ἐλπίδαίς νὰ πετοῦν, νὰ πνίγονται ἔς τὸ βέμμα
Τοῦ χρόνου τ' ἀνυπότακτου, πίκρὸν ἀκόμα φέμμα
Μοῦ φαίνεται ὅτι σὲ θωρῶ νὰ σχίζης τὸν αἰθέρα
Μὲ τὰ σπαθάτα σου φτερά. . . . Γλυκὸ μου χελιδόνι,
Μὰς ἔφερες καλοκαιριά; . . . Ὁψιμο θάλλῃ χιόνι; . . .

Μὰς ἔπιασε λιγοψυχιά, πουλί ξενιτεμένο,
Καὶ νύστα κ' ἀποκάρωμα . . . Κάνεις μὰς δὲν ἀκούει
Τοῦ γείτονα τ' ἀπόφωνα . . . τὸ αἶμα πετρωμένο
Ἐ τὴν κλειδωμένη μὰς καρδιά, πουλάκι μου, δὲν κρούει. . .
Πόθος κάνεις, οὔτ' ὄνειρα . . . Δὲ νείρεται ἡ ψυχὴ μὰς
Παρὰ καθάρους οὐρανοῦς, ἀστροφεγγαίς καὶ κύματα
Χωρὶς ἀφροῦς νὰ ἔξεψυχοῦν ἔς περιγιάλια μνήματα!
Καθὼς ἡ νεκροθάλασσα κ' ἡ ἀκαρπ' ἡ ζωὴ μὰς
Ἐχει θουδὸ παραδαρμὸ . . . Για μιά στιγμή φουσκώνει,
Ξερνᾷ τὰ φύκη τὰ νεκρὰ κ' ὕστερα μαρμαρώνει.

Πέτα, πουλάκι μου, γοργὰ μὴ βαρεθῆς τὸ δρόμο,
Κι' ἂν εὖρης ἐκέπη φτωχικὴ καὶ πλούσιο παραθύρι
Κλειστὸ σὰ μάτι θάρυπνο, δίπλωσ' εὐθὺς ἔς τὸν ὦμο
Τὰ χρυσοπράσινα φτερά καὶ γίνου ξυπνητῆρι . . .
Καὶ πὲς ὅτ' ἦλθ' ἡ ἀνοιξή, κι' ὅτ' ἀνοιξή δὲν εἶναι
Νὰ κελαιοῦν οἱ πέρδικοι σιμὰ ἔς τὴν σαστικιά τους
Οὔτε νὰ νανουρίζουνε τ' ἀηδόνια τῆ φωλιά τους.
Δὲν εἶναι γάργαρα νερά, ὄχι, πουλί δὲν εἶναι,
Οὔτε φλογέρα πιστικοῦ, οὔτε χλωρὰ τριφύλια . . .
Πὲς ὅτι ἐδῶ τὴν ἀνοιξὶ τὴ φέρνουν καρυοφύλλια . . .

Κι' ἂν ἔς τὴ φωνή σου τὴ γλυκειὰ δὲ σηκωθοῦν αἱ εὐνοῦχοι,
Πάρε, πουλάκι μου, φτερό, καθῆς παλῆλ᾽ λημέρια.
Σύρε νὰ ἰδῆς τὸν Ὀλυμπο, τὴν Γκιώνα, τὸ Βελοῦχι,
Χαιρέτησε τὴ Λιάκουρα καὶ φώναξ' ὡς τὰ ἀστέρια.
Κι' ἂν μείν' ἡ Κιάφα ἀκίνητη κι' ὁ θράχος τοῦ Ζαλόγγου
Δὲ θυμηθῆ τὸ ζωντανό, τὸν ἄγριο καταρράχτη
Ποῦ ἐπάνωθ' ἐμοῦ γγίσει. . . Ἄν μὲς ἔς τὸ Κουγγι ἡ σάχητη
Τοῦ Σαμουήλ δὲ θερμοθῆ, κι' ἂν τὰ κλαριά τοῦ λόγγου
Δὲ φορτωθοῦν μὲ φλάμπουρα καὶ δὲ σεισθῆ ἡ Χσιμάρα,
Φύγε, πουλί μου, γρήγορα κ' εἶναι Θεοῦ κατάρρα.

Καὶ τὸ πουλί ἀνυπόμονο, γοργὸ σὰν τὴν ἐλπίδα
Ἄρπάζει ἀπὸ τὸν ἥλιο μὰς μιὰ λάμψη, μιὰν ἀχτίδα,
Γιὰ νὰ τὴν ἔχη συντροφιά ἔς τὸ σκοτεινὸ τοῦ δρόμο,
Καὶ χάνεται μίσουρανή. . . Πὲς μου γιατί μὲ τρόμο
Τὸ γύρισμά σου καρτερῶ, γλυκὸ μου χελιδόνι; . . .
Θὰ νάχωμε καλοκαιριά; . . . Ὁψιμο θάλλῃ χιόνι;

ΦΙΛΗΜΑΤ' ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΑ

Τώρα ὅλα γύρω μὰς ἔχουνε γιορτῆ,
Χαίδια κ' ἀγκαλιόσματα, ἔρωτες, φιλιὰ,
Ἐ σὲ κλαριά, ἔσ' εὐλοῦδζ, ἔσ' εὐλοῦδζ φωλιά
Νιχτα καὶ χαμόγελα καὶ ζωὴ χρυσῆ.

Πεταχτὰ φιλιῶνται τὰ χελιδονάκια,
Ἐλαρρὴ χαρούμενη, νάτην τὴν ψυχὴ,
Πίνου τὲς μοσχολιές μ' ἕνα τῆς φιλιί,
Κι' ὅλα ζευγαρώνονται τώρα τὰ πουλάκια . . .

Ἐτ' ἀπρογιάλι κύτταξε τὸ λεικὸν ἀφρό,
Μαλακὰ ξαπλόνεται ἔσ' ἀγκαλιά
Δὲν ἔχει τὸ ἴδιο κῆμα ἡ χειμωνιά.
Γιατὶ τώρα φιλιήματα δίνει ἔστο γιγλό.

Ἐὸλα εἶναι ζηλευτὰ ὅλα τὰ θωροῦμε
Καὶ τ' ἀναχαιρόμαστε, μὲς ἀφ' τὴν καρδιά,
Κι' ὅλα μὰς φωναζοῦνε, μὲ τρελλὴ χαρά:
Ἐὸλοι νὰ φιλιώμαστε, ὅλοι ν' ἀγαποῦμε.

Ἄγαπῶν περισσότερο τώρα ἢ ψυχῆς,
 Ὄρες γι' ἀγκαλιᾶσματα, μέρες γιὰ φιλιᾶ...
 Τώρα εἶνα θερμότερη κάθε ἀγκαλιᾶ,
 Κι' ὄλο εἶνε τὸ φίλημα μέσχους καὶ δροσιῆς.

Ἄν φιλι ἀγάπης, τρέλλα θὲ νὰ πῆ
 Κιὲ χρυσὴ μᾶς κάνει τὴ φτωγὴ καρδιᾶ,
 Τὸ φιλι τὴν ἀνοιξὶ χίλια εἶνε φιλιᾶ,
 Κι' ὄλη μιὰ παραδεισο κάνει τὴν ψυχὴ.

1886

ΗΛΙΑΣ Α. ΤΣΙΤΣΕΛΗΣ

ΗΛΙΑ ΤΑΝΤΑΛΙΔΟΥ

ΥΜΝΟΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΑΪΟΝ

Τοὺς θυλάκους τῶν νέων σου δώρων
 ἤλθες πάλιν λοιπὸν νὰ σκορπίσης,
 καὶ τὸν δίκαιον, Μάϊε, φόρον
 ἐτῆσιου ὠδῆς ν' ἀπαιτήσης.

Καθυστέρησα τρίτου τοῦτ' ἔτος,
 δυστυχῆς τῶν Μουσῶν χρεωκόπος!
 ἀλλὰ δέξαι με, Μάϊε, ἐφέτος,
 προσφωνεῦντά σοι ὅσα καὶ ὅπως.

Ὡ πραγμάτων ἀλλοίως ἀλλοίων!
 Ὡ τοῦ χρόνου σιδήρεον κράτος!
 ποῖος πρῶτην σ' ἀπήντων, καὶ ποῖον
 μ' ἀπαντῆς καὶ μ' ἀφίνεις ἐσχάτως!

Πρῶτος ὠρθρίζον πάντοτε, πρῶτος
 τῶν ἀπείρων σου, Μάϊε, φίλων,
 ν' ἀπομάζω ἀγνάς, εἶσι σκέτος,
 τὰς Μαΐτιδας δρόσους τῶν φύλλων.

Πρὶν σὲ μέλψῃ φωνὴ ἀηδόνας
 πρὶν ἄκτις τὰς σκιὰς θορυβήσῃ,
 νέου ἄσματος ὤφειλε τόνος
 εἶξέ μοι τὰς ἠχοὺς νὰ δονήσῃ.

Ἀπὸ θάμνου εἰς θάμνον μεταίρων
 ἀγαλλόμενον, Μάϊε, πόδα,
 μὲ χαρὰν χρυσαλλίδων εὐπτέρων
 ἐκ κάλυκας ἔδρεπον ῥόδα.

Πλὴν ψιλὴς συμφορᾶς θεηλάτου,
 ριζηδὸν τὰ πτερά μου τεμούσα,
 μοχθηρὰν, ἀντ' εὐχταίου θανάτου,
 μοι χαρίζει ζωὴν, τιμωρούσα.

Καὶ λοιπὸν ἢ πανήγυρις παύσει
 δι' ἐμὲ θυμηθῆς ἀπάσης,
 καὶ καθάπαξ ὁ βίος 'μου θραύει
 τὰς γλυκεῖας ἐκείνας ἐκτάσεις.

Ἦδη δὲ, ἀνθ' ὠραίου Μαΐου,
 ἀπεχθῶς μοι παρίστασαι μέλας,
 τῶν αὐγῶν μὲ στερεῖς τοῦ ἡλίου
 οὔτε πλέον γελᾷς ὡς ἐγέλας.

Ἐν ἐμοὶ δὲ τί βλέπεις; οὐδέ τι
 τὸν φιλάνθεμον πρὶν νεανίαν,
 ἀλλὰ πτώμα μὴ πνέοντος ἐτι
 πλὴν πνοῆν στεναγμῶν ὀλεθρίαν.

Ῥιχνὸς αἴφνης καὶ δύσκολος γέρον,
 ἐπ' ἀδηλοῦ προσκόπτων ἐδάφους,
 βακτηρίαν δυσθᾶστακτον φέρων,
 ποῦ θαδίζω, ἀλλ' ἢ πρός τοὺς τάφους;

Χωρισμοῦ διαζύγιον πλέον,
 Μάϊε μου, καὶ λάβε καὶ φέρε
 ἰδοῦ, σήμερον, στένων καὶ κλισίων,
 σοὶ φωνῶ τὰ πανύστατον χαῖρ εἰ!

Ὅσως ἄρα παρέρχεσαι πάντας·
 ἡμεῖς φθίνομεν ἄλλου πρὸς ἄλλοις.,
 ἀλλὰ σὺ μεθ' ἡμᾶς μεταστάντας
 ζῆς, ἠδὲ ζῆς, ἐπανερχεσαι, θάλλεις.

Πάντοτ' ἔχεις θιάσους ὑμνούντων,
 τοὺς σφριγῶντας ἐκάστοτε νέους·
 ἀλλ' ἐκείνων ἐν σοὶ εὐθυμούντων,
 ἡμεῖς σπένδομεν δάκρυ ἐλείους.

Λάβετέ μου τὰ δάκρυα, φίλοι!
 καὶ βαντίσατε τ' ἄνθη τῶν κήπων·
 συγχωρήσατε δέ μου τὰ γέλινα,
 ἀν' ἀνθ' ὕμνου παράπονα εἶπον.

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ΜΟΥ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΒΑΛΑΒΑΝΗ

Γελοῦσαν τὰ τριαντάφυλλα, οἱ ἀνθοὶ μοσχοβολοῦσαν
 Καὶ σὲ πουλιοῦ πουρπούλισμα μόνον ἐσειοῦντο οἱ κλάδοι,
 Κ' ἢ ἀντηλιάδες 'ς τῆς δροσιᾶς τῆς στάλας ἐγλυστροῦσαν
 Κ' ἀπὸ διαμάντι ὀλόσπαρτο μοῦ ἐφάνη ἓνα λειβάδι.
 Τρεμουλιαχταῖς 'ς τὰ μάτια μου ἐπαίζανε ἢ ἀχτίδαίς,
 Παρέκει ἐμουρμουρόλαιγς μιὰ βρύσι 'ς τὸ πλευρό μου,
 Ἐδῶ πῶς σ' εἶδα μοναχῆ, πῶς μοναχὸν μὲ εἶδες
 Μοῦ ἐφάνη εἰς τ' ὄνειρό μου.

Λὲς κι' ἀγγελοῦδας εὐμορφιά νὰ σ' ἔδινε ἢ χλωμάδα,
 Τὰ μάτια σου ἀνεγάλλιαζαν 'ς τὴν λάμψι καὶ 'ς τὴν χάρι,
 Σὰ 'ς τὸ νερὸ τὸ καθαρὸ τοῦ ἡλίου ἢ ἀντηλιάδα·
 Κι' ἀπ' τὰ μαλλιά σου ἐπέρναγε τὸ θάλσαμο νὰ πάρη
 Χαρούμενο, ἀνεμπόδιστο τῆς μοναξιάς τ' ἀέρι
 Καὶ σὰ νὰ μὴ μ' ἐγνώριζες καὶ σὰ 'ς τὸ λογισμό μου
 Ποτὲ νὰ μὴν ἐπέρασες, ποτὲ δὲν σ' εἶχα φέρες,
 Μοῦ ἐφάνη εἰς τ' ὄνειρό μου.

Ψηλὸ ἐπεφτε 'ς τοὺς κόρφους σου τὸ φόρεμα σὰν πάχνη
 Π' ἐβλεπε καὶ δὲν ἐβλεπε τὰ στήθια σου τὸ μάτι,
 Σὰ 'ς τὸν καθρέπτη τῆ θωριά ὅπου σκεπάζ' ἢ ἄχνη
 Μ' ἀγγέλου ἀέρα τὸ κορμὶ τὸ ὀλόλαμπρο σου ἐπάτει,
 Καὶ σὰν νὰ σὲ ξεγέλαγε μὲ χίλια δυὸ ἢ μοῖρα
 Ὀλόχαρη, ξεπέταχτη σ' εἶδα 'ς τὸ λογισμό μου.
 Κόρη, ἄς μὴν εἶναι πλάνη μου αὐτ' ἢ χαρὰ ποῦ ἐπῆρα
 Για σένα 'ς τ' ὄνειρό μου.

Καὶ γύρω σὺν νὰ ἐγύρευες ἀνθὸ τῆς ἀρεσκείας σου
 Σ' τὰ χαμολούλουδα ἐσκυρτες κ' ἡ πεταλούδαις φεύγαν,
 Κ' ἐγὼ μὲ κλόνω τῆς μυρτιάς ἐσίμωσα κοντὰ σου
 Μ' εἶδες γλαρὰ, δὲν λάλησες, ἀλλ' ἡ ματιαῖς σου ἐλέγαν
 Πῶς ἴθελε τὸ χέρι σου τὸν κλώνο μου νὰ πάρῃ·
 Μ' ἔδωκες τὸ χαμόγελο, σ' ἔδωκα τὸν ἀνθὸ μου
 Τὸν πῆρες μὲ κυπαρισσιῶ τὸν ἐσιμίζεις κλωνάρι,
 Μοῦ ἐφάν' εἰς τ' ὄνειρό μου.

Ἐξύπνησα καὶ 'ς τ' ὄνειρο πλαγιέται ὁ λογισμὸς μου.
 Τὸν κόσμον, κόρη, θὰ δηλοῖ τὸ στολιστὸ λειβάδι·
 Τὸ θαμποβόλημα ἐξηγεῖ τὴν πλάνη αὐτὴ τοῦ κόσμου·
 Κι' ἀγνώριστος 'ποῦ σ' ἔδωκα ἐγὼ τὸ μυρτοκλάδι,
 Σημαίνει γιὰ τὸν ἔρωτα πῶς μιὰ ζωὴ δὲν φθάνει.
 Μὲ τὸ κυπαρισσόκλωνο πῶσιμίζεις τὸν ἀνθὸ μου
 Δηλοῦ πῶς θ' ἀγαπᾷ ἡ ψυχὴ κι' ὅταν κανεὶς πεθάνῃ.
 Αὐτὸ εἶνε τ' ὄνειρό μου.

Τῆ ἙΣΑΔΕΛΦῆ Μοῦ Β. Β.

Ἐνθ' φαιδρὰ ἀνοίξεως ἡμέρα ἀνατέλλει
 Καὶ πάλιν περιβάλλεται ἡ φύσις νέα κάλλη,
 Ἐνθ' τὸ ἔαρ τὸ πτηνὸν αἰσίως ἀναγγέλλει
 Ὡ! σοῦ τὸ χεῖλος, διὰ τί δὲν μειδιᾷ, δὲν ψάλλει!
 Μόνη ὡς ἀγάλμα ψυχρὰ, μὲ ἔνδακρυ τὸ ὄμμα
 Εἰς τὸν γελῶντα οὐρανὸν ἐνατενίζεις σύννου·
 Καὶ σιωπᾷ· ἀλλ' ὕπ' αὐτὴν τὴν σιωπὴν ἀκόμα
 Τοὺς στεναγμοὺς τοῦ στήθους σου ἀκοῶ τοὺς πυρίνους·
 Λοιπὸν ἀλγεῖς; πολὺ ἀλγεῖς... Συγχώρησόν με, φίλη,
 Ἐὰν τῶν ἀπορρήτων σου μῦστις ζητῶ νὰ γείνω,
 Ἄν τῆς ψυχῆς σου ἐρευνῶ τ' ἀπόρρητα ὄμλιαι,
 Δὲν δύναμαι εἰς τ' ἄλγος σου ξένη ἐγὼ νὰ μείνω.
 Βιξεύρω! Εἰς τὰ στήθη σου φέρεις πληγὴν βαθεῖαν,
 Εἰς στεναγμὸς, ἐν δάκρυ σου ἐκφεύγον σὲ προδίδει...
 Πλὴν δὲν ἀπήντησας εἰμὴ τὴν ἀδιαφορίαν
 Καὶ ξένον ὄμμα κάλλιον ἄλγοῦσαν μὴ σὲ ἴδῃ.
 Τὸ ἄλγος φεύγουν οἱ πολλοὶ μ' ἀποστροφήν καὶ μίσος·
 Καί· μειδιῶντας θεατὰς ἐν μέσῳ πένθους εἶδα,
 Ἄλλὰ σὺ θάρρει πάντοτε εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἰσως
 Ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦρανοῦ σοὶ πέμψῃ τὴν ἐλπίδα.

Βραχὺ τὸ ἔαρ τῆς ζωῆς παρέρχεται καὶ μόνον
 Ὡς ἄνθος ζῆ μιὰν αὐγὴν, ὡς φάσμα διαβλίνει...
 Φεῦγε, ὦ ἄνθος μου, καὶ σὺ τὸ δάκρυ καὶ τὸν ἔσθον,
 Δὲν εἶναι δρόσος εἶναι λιψὴ καὶ τάνθη μας μαραίνει.
 Ἀκούεις τὴν μελίρρυτον φωνὴν τῆς ἀηδόνος,
 Τὴν ἀρμονίαν τοῦ παντός, τὴν ποιήσιν, τὸ κάλλος;
 Παῦσαι τὸ δάκρυ, ἄς λυθῇ εἰς ἄσματα ὁ στόνος,
 Καὶ εἰς χαρὰν, ὦ φίλη μου, τοῦ ἄλγους σου ὁ σάλος.
 Ἥ ἂν ἡ λύπη εἰς χαρὰν δὲν τρέπεται εὐκόλως,
 Ἀκτίς τὴν ὄψιν σου φαιδρὰ ἐλπίδος ἄς φωτίσῃ,
 Καὶ ὡς ἀπλοῦτ' ἀνέφελος τοῦ οὐρανοῦ ὁ θόλος,
 Καὶ σοῦ τὸ πρόσωπον γλυκὺ μείδιαι' ἄς στολίσῃ.

ΔΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Α. ΣΚΑΓΙΑΝΗ.

ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑΤΙΚΟ

Ὁ Μάτις, γελᾷ κι' ὅλα γελοῦν τὰ τείρια ἰλόγουρά μας...
 Τί μάτι θὰ κάναμε κ' ἐμεῖς, πουλί μου, 'ς τὴ φωνά μας!
 Μὲς' 'ς τὸ περβόλι τῆς καρδιάς, 'ς τὸν κόρφο σου γυμμένο
 Νὰ μωσκοπλέω 'ς τὴ δρόσο σου, νὰ ζῶ καὶ νὰ πεθαίνω!
 Ἄστρα, οὐρανὸ τὰ μάτια σου, ἐτιαῖς μου τὰ μαλλιά σου,
 Κρίνους, μωσκαις, τριαντάφυλλα, τὰ ροδομάγουλά σου.
 Τῶνα μας χέρι 'ς τᾶλλο μας... μὲ τᾶλλο μου σφιγμένῃ
 Νὰ ζῶω τὴ μεσόουλα σου, κι' ἄφωνα μαγευμένοι
 Νὰ σμιγῶμε τὰ χεῖλη μας...—ἀταιρῆστο ταιράκι!—
 Καὶ νὰ μοῦ σιόζης τὰ μαλλιά μὲ τᾶλλο σου χεράκι...
 Καὶ κάποια ζηλειαρότριχα 'δική σου νὰ ξεχῶνῃ
 Νὰ μὰς ταιριάζῃ τὰ φιλιὰ... νὰ κἀνῃ μὰτι κ' ἐκείνη!
 Ἄχ! τέτοιο μὰτι 'πεθύμησα, τέτοιο ἀνοιξὶ ζηλεύω,
 Τοῦ περβολιοῦ τῆς νερότης μας τὰ ρόδα νὰ μαζεύω.
 Ὡς ἕνα φιλι ξεβλάστησε καὶ κόσμος καὶ θεότη,
 Κ' ἡ γρηὰ μας πλάσι μὲ φιλιὰ πλάθει καινούργια νερότη.
 Γιὰ ἰδές... γλυκοφιλόσμιγτα μὲ 'ς τὸ καινούργιο στῶμα
 Ὅλα γιορτιάζουν ἀνοιξί... μονάχα ἐμεῖς ἀκόμα!
 Μπουμπουκί μου, εἰλα!.. μὴν ξεχνᾷς τὴ διάβα τοῦ καιροῦ μας,
 Κάμε ν' ἀνθίσῃ καὶ γιὰ μὰς τὸ δέντρο τοῦ μαγιστοῦ μας!
 Φτάνει τὸ κρυφοκύτταγμα, γλυκειὰ μου χελιδόνα,
 Ἐλα νὰ κάνουμ' ἀνοιξί πρὶν μπιῦμε 'ς τὸ χεῖμῶνα.

Ι. Γ. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΣ.

ΚΙ' ΑΚΟΜΗ, ΑΚΟΜΗ Μ' ΕΡΩΤΑΣ!

Μ' ἐρώτητες, σκληρόκαρδη, ποιόνε Θεό λατρεύω,
 Ἐν φ' ἠρησκεία μ' εἶσαι σὺ, ἐνφ' ἔς ἐσέ πιστεύω.
 Ὅ,τι εἶναι ὁ κόσμος ἔς τὸ Θεό, εἶμαι κ' ἐγὼ γιὰ σένα,
 Ἐκείνος Θεός τοῦ κόσμου του, Θεός καὶ σὺ γιὰ μένα.
 Ὅλοι οὐρανὸ, Παράδεισο, Πίστη, Θεό, Ἐκκλησία,
 Λιβάνια κ' εἰκονίσματα, λατρεύουν μιὰ ἠρησκεία,
 Καὶ μόνος, μόνος ἄθρησκος ἐγώ! Σ' ἐσέ πιστεύω,
 Κι' ἀκόμη, ἀκόμη μ' ἐρωτᾷς ποιόνε Θεὸ λατρεύω!

T. S.

ΤΡΕΛΛΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Τ' εἶνε τάχα ἡ γυναῖκα;—Χίλια δυό πουλάκι, κούκλα,
 Ἄνθος, κούτσουρο, χρυσάφι, χάρος, ἄγγελος, πανούκλα.
 Ἡ κουρέλι γιὰ σκουπίδια, ἡ βασιλισσα γιὰ θρόνο,
 Ἄνθρωπος δὲν εἶναι μόνο.
 Ζῆτε, ἂν θέλῃς, μακρυά της, ζῆσε, ἂν θέλῃς, ἔς τὸ πλευρό της,
 Εὐλιζέ την ἄσ' χωριάτης, λάτρευέ την ἄσ' ἰππότης,
 Χάσε τὸ μυζλό σου, σφάζου! τοῦτο μόνον μὴ ξεχάνῃς.
 Μὴ ἀνθρώπινες κινδύναις, μὴ μαζὶ της λόγια χάνῃς!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΕΚ ΤΩΝ [ΑΘΑΝΑΤΩΝ] ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΜΑΣ

Σημαίνει ὁ Θιός, σημαίνει ἡ γῆ, σημαίνουν τὰ 'πουράνια,
 Σημαίνει κ' ἡ Ἁγία Σοφία, τὸ Μέγα Μοναστήρι.
 Μὲ τετρακόσια σήμαντρα, κ' ἐξήνταδυὸ καμπάνες.
 Κάθε καμπάνα καὶ Παπᾶς, κάθε Παπᾶς καὶ Διάκος,
 Νὰ 'μποῦνε ἔς τὸ Χερουβικό καὶ νᾶβγῃ ὁ Βασιλέας.
 Περιστερὰ κατέβηκεν ἀπὸ τὰ μέσ' οὐράνια.
 — Ἀπάψετε τὸ Χερουβικό, κ' ἄς χαμηλώσουν τ' Ἁγία!
 ἈΠαπάδες, πάρτε τὰ ἱερά, καὶ σεῖς κερὰ σβυστήτε,
 ἈΓιατ' εἶναι θέλημα Θεοῦ ἡ Πόλι νὰ τουρκέψῃ.
 ἈΜὸν στείλτε λόγο ἔς τὴ Φραγκιά νᾶρθουνε τρία καράβια,
 ἈΤόνα νὰ πάρῃ τὸ Σταυρό, καὶ τ' ἄλλο τὸ Βαγγέλιο,
 ἈΤὸ τρίτο τὸ καλῆτερο τὴν Ἁγία Τράπεζά μας,
 ἈΜὴ μᾶς τὴν πάρουν τὰ σκυλιὰ καὶ μᾶς τὴ μαγαρίσουν.
 Ἡ Δέσποινα ἐταράχτηκε, κ' ἐδάκρυσαν ἡ εἰκόνες.
 — ἈΣώπασε Κυρὰ Δέσποινα, καὶ σεῖς Ἰκόνες μὴν κλαίτε.
 ἈΠάλε μὲ χρόνους, μὲ καιροὺς, πάλε δικά σας θᾶναι.

ΟΥΓΟΥ ΦΩΣΚΟΛΟΥ

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΙΑΚΩΒΟΥ ΟΡΤΙΣ

(Μετάφρασις Γ. Κ. Σφήκα.)

(ὄρα προηγούμενον φυλλάδιον)

ὄρα 3η.

Ἐγὼ γιὰ ν' ἀποχαιρετήσω τὸν Παρίνην.—Χαῖρε, μοὶ εἶπε, δυστυχῆς
 νέε. Πανταχοῦ καὶ πάντοτε μετὰ σοῦ θὰ φέρῃς τὰ γενναῖα πάθη σου,
 ἄτινα οὐδέποτε θὰ δυνηθῇς νὰ πληρώσῃς. Πάντοτε δυστυχῆς θὰ εἶσαι.
 Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ σὲ παρηγορήσω διὰ τῶν συμβουλῶν μου, διότι δὲν ὠ-
 φελοῦσαι κἂν τὰς δυστυχίας μου ἐκ τῆς αὐτῆς ἄλλως τε πηγῆς προερχομέ-
 νας. Τὸ ψῦχος τῆς ἡλικίας ἐνάρκωσε τὰ μέλη μου, ἀλλ' ἡ καρδιά—ἀγρυ-
 πνεὶ ἀκόμη. Μόνη παραμυθία δι' ἐσέ ἐναπολειπομένη μοι εἶναι ὁ οἰ-
 κτός μου, τοῦτον δὲ ὄλον ἔχεις. Μετ' οὐ πολὺ δὲν θὰ ζῶ πλέον· ἀλλ' ἐὰν
 ἡ κόπῃς μου φυλάξῃ αἰσθησίν τινα—ἐὰν ἀνακούφισιν εὐρῆς θρηνῶν ἐπὶ
 τοῦ τάφου μου, ἔρχου.—Ἐγὼ ἀνελύθην εἰς δάκρυα καὶ τὸν ἀφῆκα ἀπο-
 μακρυνθεῖς· οὕτως ἐξῆλθεν ἀκολουθῶνμε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, ἐνῶ δὲ ἔφευγον διὰ
 τοῦ μακροτάτου ἐκείνου διαδρόμου, ἔκουσα αὐτὸν διὰ κλαυθμηρᾶς φωνῆς
 λέγοντά μοι—χαῖρε.

ὄρα 9η τῆς ἐσπέρας.

Τὰ πάντα εἶναι ἔτοιμα. Οἱ ἵπποι διετάχθησαν διὰ τὸ μεσονύκτιον. Πη-
 γαῖνον νὰ κατακλιθῶ ἐνδεδυμένος μέχρις οὗ ἀφίχθῶσι παλλὴν αἰσθάνομαι
 κόπῳσιν!

Χαῖρε ἐν τούτοις, χαῖρε, Λαυρέντιε.—Γράφω τὸ ὄνομά σου, καὶ σὲ χαιρε-
 τῶ μὲ συγκίνησιν καὶ προκατάληψιν ἣν οὐδέποτε ἠσθάνθην, θὰ σ' ἐπανιδῶ—
 ἐὰν ποτε ὤφειλον... ὄχι, δὲν θ' ἀπέθνησκον χωρὶς νὰ σ' ἐπανιδῶ, καὶ χωρὶς
 νὰ σ' εὐχαριστήσω διὰ παντός—καὶ σὲ, Θρησία μου. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀτυ-
 χέστατος ἔρωσ μου θὰ κατέστρεφε τὴν εἰρήνην σου καὶ θὰ ἐπέφερε τὸν
 θρήνον τῆς οικογενείας σου, φεύγω ἀγνοῶν ποῦ θὰ μὲ σύρῃ ἡ εἰμαρμένη
 μου αἰ Ἄλπει, καὶ ὁ Ὀκεανός, καὶ ὁλόκληρος κόσμος, εἰ δυνατόν, ἄς
 μᾶς χωρίσωσι.

Ἐν Μεδιολάνοις 6 Φεβρουαρίου 1799.

Τὰς ἐπιστολάς σου διεύθυνον εἰς Νίκαιαν τῆς Προβηγκίας, διότι αὐτοὶ
 ἀναχωρῶ εἰς Γαλλίαν, καὶ τίς οἶδεν, ἴσως πολὺ μακρότερον· βεβαίως ἐν Γαλ-
 λίᾳ δὲν θὰ μείνω ἐπὶ πολὺ. Μὴ λυπῆσαι, Λαυρέντιε, διὰ τοῦτο, καὶ παρη-
 γῶρε, ὅσῳ τὸ δυνατόν, τὴν πτωχὴν μητέρα μου. Σὺ θὰ εἴπῃς ἴσως ὅτι πρῶτον ὠ-
 φείλον νὰ φύγω ἑμαυτὸν, καὶ ὅτι ἂν δὲν ὑπάρχῃ τόπος οὗ ἡρεμὸς νὰ διαμείνω,
 θὰ ἦτα τοῦλάχιστον καιρὸς νὰ ἴσυχάσω. Εἶναι ἀληθές· δὲν εὐρίσκω ἡρεμ-

αν, ἀλλ' ἐδῶ χεῖρον ἢ ἀλλαχοῦ. Ἡ ὥρα τοῦ ἔτους, ἡ ἀδιάλυτος ὀμίχλη, ὁ νεκρὸς οὗτος ἀήρ, φυσιογνωμίαι τινές—καὶ ἔπειτα—ἴσως ἀπατώμαι—πλην νομίζω ὅτι εὐρίσκω ὀλίγην καρδίαν, οὔτε δύναμαι νὰ ἐνοχοποιήσω αὐτούς· τὸ πᾶν ἀποκτᾶται ἀλλ' ὁ οἶκτος καὶ ἡ γενναιοῦτης, πολὺ δὲ μᾶλλον ἀβρότης τῆς ψυχῆς, εἶναι πάντοτε ἔμφυτοι ἐν ἡμῖν, καὶ μόνον ὁ αἰσθάνομενος ζητεῖ αὐτάς. Αὔριον τέλος. Ἡ δὲ ἀνάγκη αὕτη ἀναχωρήσεως τοσοῦτον ἐνεπέγκη ἐν τῇ φαντασίᾳ μου, ὥστε ἐν φυλακῇ μοι φαίνονται αἱ ὄραι αὐταὶ βραδύτητος.

Δυστυχές! διατὶ ὅλαι αἱ αἰσθήσεις σου συγκινοῦνται μόνον ἐν τῇ λύπῃ, ὡς τὰ ἐκδεδαρμένα μέλη ἄτινα ὑπὸ τὴν ἐλαφροτέρην πνοὴν τοῦ ἀέρος συστέλλονται; ἀπόλαυε τοῦ κόσμου ὡς οὗτος ἔχει, καὶ θὰ ζήσης μᾶλλον ἀναπαυμένος καὶ ὀλιγώτερον τρελός. Ἄλλ' ἐὰν πρὸς τὸν τοιαύτης διδάχας ἀπαγγέλλοντά μοι ἐγὼ ἔλεγον: Ὅταν σὲ καταλαμβάνῃ ὁ πυρετὸς ἐπίβαλε εἰς τὸν σφυγμὸν σου νὰ σφύξῃ βραδύτερον, καὶ ἔση ὑγιής,--δὲν θὰ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ με πιστεύῃ ὑπὸ χείρονος πυρετοῦ παραληροῦντα; Πῶς λοιπὸν θὰ δυνῆθῃ νὰ ἐπιβάλω νόμους εἰς τὸ αἷμά μου ὅπερ γοργότατον κυκλοφορεῖ; ὅταν δὲ ὁρμῶ πρὸς τὴν καρδίαν αἰσθάνομαι ὅτι ζέον ἐκεῖ συσσωρεύεται, καὶ ἔπειτα ὁρμητικῶς ἐκχύνεται, συχνάκις δ' ἐξάρνα, ἐνίοτε δὲ καθ' ὑπνοῦς, φαίνεται μοι ὅτι θέλει νὰ διαρραγῇ τὸ στήθος μου.

—Ὡ Ὀδυσσεῖς! ἰδοῦ, εἶμαι πρόθυμος νὰ ὑποταχθῶ εἰς τὴν φρόνησιν ὑμῶν, ὅμως ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι, ὅταν σᾶς βλέπω προσποιομένους, παγερούς, ἀνικάνους πρὸς βοήθειαν τῆς πτωχείας ἄνευ ὕβρεως, καὶ πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ πτωχοῦ κατὰ τῆς ἀδικίας, ὅταν πρὸς κόρην τῶν χαμερπῶν παθῶν σὰς βλέπω ὑμᾶς προσπίπτοντας πρὸ τοῦ ἰσχυροῦ, τὸν ὅποιον μισεῖτε καὶ ὅστις σᾶς περιφρονεῖ, τότε νὰ δύναμαι νὰ μετεγχύσω ἐν ὑμῖν σταγόνα τῆς ζεούσης ταύτης χαλῆς μου, τῆς συνεχῶς ὀπλισάσης τὴν φωνήν μου καὶ τὸν βραχιονά μου κατὰ τῆς ἀυθαιρεσίας, ἥτις οὐδέποτε ἀφίνει στεγνοὺς τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ κλειστὴν τὴν χεῖρά μου ἐνώπιον τῆς πτωχείας, καὶ ἥτις ἀείποτε θὰ με σώζῃ ἀπὸ τοῦ ἐξευτελισμοῦ. Σεῖς νομίζετε ὑμᾶς αὐτοὺς σῶφρονας, καὶ ὁ κόσμος σᾶς ἀνακηρύττει τιμίους· ἀλλ' ἀφαιρεῖτε τὸν φόβον;--Μὴ λοιπὸν ταράττεσθε, τὰ μέρη εἶναι ἴσα· ὁ Θεὸς νὰ σᾶς σώσῃ ἀπὸ τὰς τ ρ ε λ α ς μου, καὶ ἐγὼ παρακαλῶ αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ διαχύσει τῆς ψυχῆς ἵνα με σώσῃ ἀπὸ τῆς φ ρ ο ν ἡ σ ε ω ς ὑμῶν. Ἐὰν δὲ βλέπω αὐτοὺς καὶ ὅταν ἀκόμη διέρχωνται χωρὶς νὰ με ἴδωσιν, εὐθὺς τρέχω ζητῶν ἄσυλον εἰς τὸ στήθος σου, Λαυρέντιε. Σὺ μετὰ στοργῆς σέβασαι τὰ πάθη μου, καίτοι συχνάκις εἶδες τὸν λέοντα εἰς μόνην τὴν φωνήν σου τιθασσεύμενον. Ἄλλὰ τώρα! Τὸ ἐλέπεις· πᾶσα συμβουλή, καὶ πᾶς λόγος σου εἶναι ὀλέθριος δι' ἐμέ. Οὐαὶ δὲ, ἂν δὲν ὑπετασσόμην εἰς τὴν καρδίαν μου! Τὸ Λογικόν; εἶναι ὡς ὁ ἄνεμος· σβύνει τὰς δάδας, κ' ἐξανάπτει τὰς πυρκαϊάς. Ἐν τούτοις, χαῖρε.

Ὥρα 10ῃ τῆς πρωίας,

Σκεφθεὶς ὀριμώτερον κρίνω ὅτι καλῆτερον εἶναι νὰ μὴ μοῦ γράψῃς πρὶν ἢ λάβῃς ἐπιστολάς μου. Βαίνω τὴν πρὸς τὰς Λιγουρίους Ἄλπεις ὅπως ἀποφύγω τοὺς πάγους τοῦ Μογκενησίου· ἤξεύρεις πόσον φοβικὸν μοι εἶναι τὸ ψύχος.

Ὥρα 1.

Νέον ἐμπόδιον θὰ παρέλθῃσι· δύο ἡμέραι μέχρις οὐ λάβω τὸ διαβκτήριον. Τὴν παρούσάν μου θὰ παραδώκω καθ' ἣν σσιγμὴν θ' ἀναβαίνω εἰς τὴν ἄμαξιν.

8 Φεβρουαρίου, Ὥρα 4 1/2

Ἴδου με, χύνω δάκρυα ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν σου. Ἐνῶ ἐτακτοποιοῦν τὰ χαρτῖα μου ἤλθον ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μου αἱ ὀλίγαι αὐταὶ γραμμαὶ τὰς ὁποίας ἔγραψας ὑπὸ μίαν ἐπιστολήν τῆς μητρὸς μου, δύο ἡμέρας πρὶν τῆς ἐκ τῶν λόφων μου ἀναχωρήσεώς μου: «Σὲ παρακολουθοῦσιν, Ἰάκωβέ μου, αἱ εὐχαὶ καὶ ἡ φιλία μου, ἥτις αἰωνίως δι' ἐσὲ θὰ ζήσῃ. Θὰ εἶμαι πάντοτε ὁ φίλος σου καὶ ὁ ἀγαπῶν σε ἀδελφός· μετὰ σοῦ δὲ καὶ τὴν ψυχὴν μου θὰ μερισθῶ...

(ἔπειτα συνέχεια)

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

Ἰπῆρξεν ὁ βίος τοῦ συμπαθοῦς Ὀρίωνος πολὺ βραχύς· ἡ στέρησις τοῦ θεατικῶς ζημία διὰ τὴν ἡμετέραν γραμματολογίαν. Πρὸ τοῦ νεκροῦ αὐτοῦ, ὁ ποιητὴς Ἀχιλλεὺς Παράσχος δικαίως ἀνεφώνει:

«Εἶνε ἡ λύρα μητρικὴ καὶ τ' ἄσμα δόλοφόνον·
Θέλγει τοὺς ἄλλους, θραύουσα τοὺς ἐμπνευσμένους μόνον·
Τέκνον σταυροῦ ὁ ποιητὴς, ζοφώδης ὁδοιπόρος,
Ἀσθμαίνων εἰς τοῦ Γολγοθᾶ ἀνέρχεται τὸ ὄρος.
Καὶ θέτων εἰς τὰ ὕψη του καθημαγμένον πόδα,
Μᾶς ῥίπτει κάτω ἐρυθρὰ ἀθανασίας ράδα.»

Ποιητοῦ καὶ λογίου πολυτίμου, συγγραφέως φιλοπόνου, φιλοπάτριδος, ὡς ἦτο, εἶνε βεβαίως λυπηρὸν ὁ θάνατος τοσοῦτον πρόωρος, καὶ ἀφελετο οὕτω καὶ ἐλπίδας οὐχὶ ὀλίγας τῶν φίλων ἰδίως τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου. Προησθάνετο τὸν θάνατόν του, διὸ καὶ ἦθε:

«Καὶ τέλος εὔρον τὸν σκοπὸν τοῦ βίου—ν' ἀποθάνω.»

Ἐζησεν εἰκοσιν ἑννέα ἔτη! Ἐγεννήθη ἐν Πάτραις τῆς Ἀχαΐας τῇ 6 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1845. καὶ ἀπεδίωσεν ἐν Παρισίοις τῇ 30

Αυγούστου τοῦ ἔτους 1874. Ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἐφαίνετο ἐκτάκτου εὐφρίας, καθότι ἡ φύσις εἶχεν αὐτὸν προικίσῃ μετὰ πολλῶν δώρων, ἐν οἷς τὸ τοῦ οὐστρου. Τῷ 1862 περατώσας τὰς γυμνασιακὰς σπουδὰς μετέβη εἰς Ἀθήνας καὶ ἐνεγράφη εἰς τὴν νομικὴν σχολὴν τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ὅθεν ἐξῆλθε διδάκτωρ τῷ 1868. Καίπερ γενόμενος τῆς Θέμιδος λειτουργός, οἰδύλω, ἐπζύσατο θεραπεύων τὰς Μούσας καὶ ἐξηκολούθει μελετῶν τοὺς κλασσικοὺς ἰδίως συγγραφῆς, καὶ ὁ πρὸς τὴν ἐκμάθησιν ζήλος ἠνάγκαζεν αὐτὸν εἰς σοβαρὰς ἐνίοτε σπουδὰς καὶ κατεγίνετο εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας τοῦ πελοπλημονοῦ βίου τῆς ἀρχαίας, μέσης καὶ νεωτέρας Ἑλλάδος.

«Λημοσύνη! λημοσύνη εἰς τὴν χήρα, εἰς τὸ ἀγόρι,
εἰς τὴν ἔρημη τὴν κόρη, εἰς τὸ γέροντ' οὗ πεινᾷ.»

Ἦδεν ἡ συμπαθὴς καὶ εὐγενὴς αὐτοῦ καρδιά, ἥτις ἀείποτε ὀκειτομένη τὸ καλὸν τοῦ πλησίον πολὺ συνετέλεσεν εἰς τὴν ἴδρυσιν τῆς ἐν Ἀθήναις Σχολῆς τῶν ἀπόρων παιδῶν, ἥτις, τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου «Παρνασσού», τόσας προξένησεν ὠφελείας ἐν Ἀθήναις καὶ εἰς ἄλλας ἐπαρχίας, εἰς ἅς διατηροῦνται σχολαί, τῇ συνδρομῇ τοῦ Συλλόγου.

Δυστυχῶς ἐνέσκηψαν ἐπὶ τῆς φύσει μελαγχολικῆς αὐτοῦ καρδίᾳ λύπαι, θλίψεις καὶ δυστυχήματα. Ἀπώλεσε τὴν περιουσίαν, ὁ δὲ ἀπηνῆς καὶ ἀμείλικτος θάνατος ἀφῆρπασε τὸν πατέρα καὶ ἔπειτα τὰς ὑπάρξεις τριῶν ἀδελφῶν νεαρῶν. Τὴν μελαγχολικὴν αὐτοῦ λύπην πολλάκις ἐτόνισεν ὅπως ᾄδει ἐνδακρυς τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν ὀδύνην, αἱ ὅποια σκληρῶς τὴν ἀνθρωπότητα καταβασανίζουσι. Ματαίως προσεπάθησε νὰ εὕρῃ εὐτυχίαν ὡς αὐτὸς ἐπεθύμει, διὸ ἦδε.

«Φεῦ! ποῖον δὲν ἐβάπτισεν εἰς δάκρυα ἡ Μοῖρα;
ὦ κόσμε, σκότος καὶ βαθὺ μυστήριον ποῦ εἶσαι!»

Ἡ ψυχὴ αὐτοῦ προσεπάθει νὰ πετάξῃ εἰς κόσμον ἰδεώδη, ἀλλ' ἀπνηδυμένη εὗρισκε σύντροφον ἠδείαν μελαγχολίαν. Ὡς ἡ τοῦ ἀποθαρρυνομένη, ἡ ἀπαισιοδοξία τῇ ὑπαγόρευε στίχους, μὴ ἔχοντας πάντοτε ἑλληνικὴν αὔραν. Πρὸς φίλον ἔγραφεν τοὺς ἐξῆς στίχους μετ' ὧν διαμαρτύρεται κατὰ τῶν σκληρῶν τοῦ βίου ἀναγκῶν.

Γνωρίζω πῶς μὲν οὐδὲν τὰ στήθη σου βράννει
Καὶ ποῖον πῦρ οὐράνιον τερφώνει τὰς στιγμὰς σου,
Κ' ἐγνώρισα τοὺς ρεμβασμούς. . . καὶ ποῖα ἡ ὀδύνη
Ἄν ἐν ταύτῃ σὲ εἰπωσιν οἱ φρόνιμοι. Ἐργάσου. . .
Κ' ἐνφ' πρὸς τὸν αἰγιαλόν, ἐπάνω πέτρας σύννους
Ἦ ἐπὶ λόφου χλοανθοῦ κρατεῖς τὰ θήματά σου
Καὶ βλέπεις πέραν, ἔρμαιον εἰς λογισμούς πυρίνου,

Οἱ ἄλλοι παρερχόμενοι σοὶ λέγουσιν. Ἐργάσου. . .

Καὶ ἂν ὁ δῶν ἥλιος τῆς λύκης ἢ μαγεία,
Ἦ τ' οὐρανοῦ ἢ ἀβυσσοῦ πλανᾷ τὰ ὄμματά σου
Καὶ ἀφρεσαι καὶ σβύνεσαι ἐν γλυκερᾷ μανίᾳ, —

Οἱ ἄνθρωποι, ἀφρόντιδες, σοὶ λέγουσιν. Ἐργάσου.

Κ' ἐν φ' ἐμπρὸς σου ἐκστασις διέρχεται—παρθένος,
Καὶ ὡς τρωθεῖσα κόπτεται εὐθύς ἢ λαλιᾷ σου
Καὶ μένεις χραίνων, κ' ἐμεινεις ἐκεῖ συντετριμμένος, —

Οἱ ἄνθρωποι, ἀνάληγτοι, σοὶ λέγουσιν. Ἐργάσου.

Ἐργάσου, ναί. ὦ φίλε μου, γενοῦ αὐτόχειρ, σβύσου
Καὶ θραῦσον ἀερόπληγα, ἀβροσεπῇ κιθάραν.

Καὶ φάγε ἐν ἰδρωτί σου τὸν ἄρτον τῆς ζωῆς σου!

Τοιαύτην ἔδωκ' ἐφ' ἡμᾶς ὁ πλάστης τὴν κατάραν.

Ἐργάσου, ναί. Κατάστειλον τὰς πτήσεις τοῦ νοῦ σου,

Μαστίγωσον τὸ στήθος σου, ἐὰν ἀκόμη πάλῃ,

Μὴ βλέπῃς τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ, τὴν ἰριδα τῆς δρόσου, —

Ἐμπρὸς. Τῆς ὕλης ἢ ζωῆς ἔχει φοικώδη κάλλη. . .

Ἐργάσου. Χαῖνε ἐκθαμβος ἐμπρὸς τῶν ἡλιθίων

Καὶ βλέπε ὅλα κάλλιστα ἀείποτε κ' ἐν πάσι.

Ἄλλοίμονον ἂν ἤθελες τὴν κεφαλὴν σου σεῖων,

Ἄλλοίμονον ἂν ἤθελες πρὸ τοῦ κακοῦ μορφάσει!

Ἐργάσου. Τὰς θωπείας σου, τοὺς λόγους τῆς ἡμέρας,

Τὴν νύκτα μόνος σιγηλός, ἀγρύπνει διαγράφων,

Ἀγρύπνει, ἄλλος ἄνθρωπος καὶ σκοτεινόν τι τέρας,

Παγίδας μηχανώμενος ἢ ἀνορύσσων τάφον.

Ἐργάσου. Δός τὴν χεῖρά σου εἰς βδελυρῶν φιλίαν,

Βυθίσου εἰς ἐταιρισμούς καὶ εἰς ληστῶν ἀγέλην,

Ἀπάτα, κλέπτε, — ὄπλα σου αὐτὰ πρὸς ἐργασίαν. . .

Καὶ μὴ καλεῖσαι ἄνθρωπος καὶ μὴ καλεῖσαι Ἕλληνας.

Ἡ ἐργασία, παρατηρεῖ ὀρθῶς τῷ Βασιλεῖαδῃ ἡ κλεινὴ γυνὴ Lambert ἐντῷ πονήματι Poètes Grecs contemporains, ἡ ἐργασία ἢ παροτρύνουσα πρὸς τὴν σπουδὴν δὲν εἶναι τόσον ἀξία περιφρονήσεως. Ὁ ἐργαζόμενος δύναται νὰ μὴ ὑπερασπίζηται ἀδίκους μόνον ὑποθέσεις, οὐδὲ νὰ ταπεινῶν τὸν χαρακτήρα του διὰ σχέσεων εἰς κέρδος μόνον ἀποβλεπουσῶν. Διὰ τοῦ κόπου, τὸν ὅποιον καταβάλλει τις ὅπως ζήσῃ, κατορθοὶ ἐνίοτεν ἀνυψωθῆ. Καὶ εἰς τὸν ποιητὴν, καὶ μόνον ποιητῆς ἐὰν εἶνε, πρέπει νὰ ἐπαυλαμυδάνηται. Ἐργάσου, ἐργάσου! Εἰς τὰ ὕψη τῆς τέχνης δὲν ἀφικνεῖται τις ἀνευ ἀγῶνος, ἢ δ' ἐπιστήμη τοῦ γράφειν δὲν ἀποκτάται ἀκόπως. Ὁ Βασιλεῖαδης, θαυμασιῶς πεπροικισμένος, ἀποβίωσας νέος ἔτι, δὲν ἐπρόφθασε νὰ γνωρίσῃ τὴν ἡδονὴν τῆς ἐργασίας. Ἀπηλλάγη τῆς θλίψεως τοῦ νὰ ἴδῃ τὸν χρόνον φεύγοντα καὶ αἰσθανθῆ ὅτι ὁ βίος βραχύς. Εἰς τὰς ποιήσεις τοῦ Βασιλεῖαδῃ φαίνεται ἐνιαχοῦ ἢ ξενικὴ ἐπίδρασις. Αἱ ποιήσεις ἔχουσι τινα ἀξίαν, εἶνε μετὰ ἀχαλινώτου ὀρμῆς

καὶ φαντασίας. Αἱ ἰδέαι εἶνε πολλαὶ καὶ ἐκφρασμέναι τροχάδην, συνωθούνται ἀτέχνως. Τὸ ποίημα Εἰκόνας καὶ Κύματα, ἐπαινέθην τὸ 1866, ἤρесе πολὺ καὶ ὁ σοφὸς Ἀλέξανδρος Ραγκαβῆς εἶπεν ὅτι ἐκάστη λέξις καὶ μαργαρίτης. Αἱ ἄλλαι ποιήσεις τίτλον ἔχουσιν Ἑπεαπτεροδέντα—Παντοῖα ἰποῖ ἡσείς—Ἀσμάτια.

Ἐκτὸς τῶν λυρικῶν ποιήσεων αὐτοῦ, ἐποίησε καὶ πλείστα δραματικὰ ἔργα, ἐξ ὧν τινὰ πολλὰς διδαχθέντα ἔτυχον ἐνθουσιώδους ἐπιδοκιμασίας. Τῷ 1868 ἐποίησε δύο δράματα, τοὺς Καλλέργα καὶ τὸν βυζαντινὸν Λουκᾶν Νοταράν. Καὶ τὸ 1873 ἐξέδωκεν ὀλόκληρον τόμον περιέχοντα τὰ δράματα: Παλάτειον—Χίμαιραν—Σκύλλαν—Ἐψηλάντην—Σιμέλην καὶ Ἀμάθειαν—μετὰ λαμπροῦ προλόγου, πλήρους καλολογικῶν παρατηρήσεων, ἀλλὰ μέμφεται τὴν ἐποχὴν, ἥτις δὲν τοῦ εἶδε χεῖρα ἀρωγὸν πρὸς τραγωδίαν. «Ἄλλ' οὐδαμῶς δύνασαι—λέγει—γὰ εὖρης τὸ μεγαλεῖον ἐκεῖνο τῶν τύπων τὸ ἐν τῷ ἀληθεῖ καὶ τῷ καλῷ ἀνδρώδες, τὴν παρρησιώδη σταθερότητα εἰς οὐτι ὑψηλὸν καὶ γενναῖον τὴν ὑπεράνω τῶν γραῶδων αἰσθημάτων καὶ ἠχαμερῶν παθῶν πτῆσιν τῶν ἀληθῶς ἐλευθέρων ἀνδρῶν, ἅπερ παρένχουσι τὴν ἀφορμὴν ὁμοῦ καὶ τὴν εἰκόνα πρὸς κατασκευὴν τραγωδίας μεγαλοθύμου καὶ μεγαλόφρονος.» Ἐπιθυμῶν νὰ ποιήσῃ τὸν Ἄλεξανδρον Ἐψηλάντην, κατὰ τὴν Κρητικὴν ἐπανάστασιν, δυστυχῶς δὲν ἠδυνήθη νὰ προχωρήσῃ καὶ ἔγραπεν «Ἐκτοτε πολλὰς ἀπεπειράθην νὰ περατώσω αὐτὸ, ἀλλ' οὐδὲν πρὸς τοῦτο μ' ἐνεθάρρυνεν, οὐδὲν μοι ἐνέπνεεν, ἵνα ποιητικώτερον εἶπω, ἀρτίον οἰστρον, οὐδὲν μοι κἀνεκίνει τὴν ψυχὴν πρὸς περαιτέρω ἐμπρεπῆ εἰκονισμὸν τοῦ μεγάλου ἠγῶνος, διότι τέλος εἶναι ἀληθές ὅτι τὰ γενναῖα καὶ μεγάλα ἔργα κεῖναι τέκνα μεγάλων καὶ πυρετωδῶν ἡμερῶν.» Πύτον εἶνε λυπηραὶ αἱ λέξεις αὗται εἰς τὰ χεῖλη ἐνὸς καλλιτέχνου ποιητοῦ, ἔχοντος πολὺν ζῆλον ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ θεάτρου, ὑπὲρ οὗ φιλοπόνως εἰργάζετο Ἐκ τῶν δραματικῶν αὐτοῦ ἔργων εἰς Ἑσπερίαν ἔτυχε καλλίστης υποδεξιώσεως ἡ Γαλάτεια, ἥτις καὶ μετεφράσθη εἰς τινὰς γλώσσας. Ἐν τῷ δράματι τούτῳ πάνυ εὐφυῶς ἅμα δὲ καὶ τολμηρῶς ἀναμιγνύει τοὺς ἀρχαίους μύθους μετὰ τῶν νεωτέρων τὴν καθαρίσιν ὁμῶς ἐποίησε κατὰ τὸν νεώτερον μῦθον, ἀμόζουσαν εἰς ἑλληνα χαρακτήρα. Ἐπιθυμητὸς ὁμῶς θὰ ἦτο ἂν ὁ Ρέννος εἰς τὴν ἀφήγησίν του ἦτο βραχύτερος.

Ἐν τῶν ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ ἔργων αὐτοῦ εἶνε τινὰ ἐπίσης ἀξία πολλοῦ λόγου, ὡς διηγήματα, μελέται καὶ ἄλλα τινά.

Ἔνεκα τοῦ πρόωγου θανάτου ἀφῆκε πολλὰ ἀτελεῖ καὶ τίς αἶδε ποσα εἶχε σχεδιασμένα νὰ συγγράψῃ. Μετὰ τὸν θάνατον ἐδημοσιεύθησαν δύο τόμοι ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀττικαὶ νύκτες, τίτλον, ὃν ὁ ἴδιος εἶχε θέσει εἰς τόμον τῶν ἔργων του.

Πέρισιν ἐγένετο ἐν Ἀθήναις νέα ἐκδόσις τῶν ἀξιολόγων ἔργων τοῦ πολυκλαύστου τούτου Ἑλληνοσ εἰς τόμους τέσσαρας. Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ